

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 4/02-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 23. augusta 2002 predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľov Ing. Z. L., bytom P., H. L., bytom P., Ing. L. C., bytom B., V. C., bytom B., J. T., bytom B., O. T., bytom B., A. K., bytom B., R. K., bytom B., J. Č., bytom P. Š., V. Č., bytom P. Š., Ing. J. M., bytom N., A. M., bytom N., L. Č., bytom V.–O., M. Č., bytom V.–O., A. Č., bytom N., J. Č., bytom N., E. G., bytom Š, K. G., bytom Š., Mgr. K. G., bytom Š., Ing. J. Š., bytom B., Ing. P. K., bytom B., Ing. B. P., bytom N., Ing. V. K., bytom B., V. G., bytom N., D. J., bytom B., M. P., bytom B., JUDr. J. P., bytom B., Ing. D. R., bytom B., B. I., bytom B., L. R., bytom B., J. M., bytom B., Z. M., bytom B., a A. B., bytom B., zastúpených advokátom JUDr. M. B., vo veci porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 prvej vety Ústavy Slovenskej republiky v spojení s porušením základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného úradu vyšetrovania PZ Bratislava V vo veci sp. zn. ČVS: OUV-337/2000 a postupom Okresnej prokuratúry Bratislava V vo veci sp. zn. 2 Pv 1145/00 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť sťažovateľov Ing. Z. L., H. L., Ing. L. C., V. C., J. T., O. T., A. K., R. K., J. Č., V. Č., Ing. J. M., A. M., L. Č., M. Č., A. Č., J. Č., E. G., K. G., Mgr. K. G., Ing. J. Š.,

Ing. P. K., Ing. B. P., Ing. V. K., V. G., D. J., M. P., JUDr. J. P., Ing. D. R., B. I., L. R., J. M., Z. M. a A. B. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 1. augusta 2002 doručená sťažnosť sťažovateľov Ing. Z. L., bytom P., H. L., bytom P., Ing. L. C., bytom B, V. C., bytom B., J. T., bytom B., O. T., bytom B., A. K., bytom B., R. K., bytom B., J. Č., bytom P. Š., V. Č., bytom P. Š., Ing. J. M., bytom N., A. M., bytom N., L. Č., bytom V. – O., M. Č., bytom V. – O., A. Č., bytom N., J. Č., bytom N., E. G., bytom Š., K. G., bytom Š., Mgr. K. G., bytom Š., Ing. J. Š., bytom B., Ing. P. K., bytom B., Ing. B. P., bytom N., Ing. V. K., bytom B., V. G., bytom N., D. J. bytom B., M. P. bytom B., JUDr. J. P., bytom B., Ing. D. R., bytom B., B. I., bytom B., L. R., bytom B., J. M., bytom B., Z. M., bytom B., a A. B. (ďalej len „sťažovatelia“), ktorí namietajú porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s porušením základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a základného práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v znení jeho dodatkových protokolov v konaní vedenom na Okresnom úrade vyšetrovania Policajného zboru Bratislava V (ďalej len „okresný úrad vyšetrovania“) pod sp. zn. ČVS:OUV-337/2000 a v konaní vedenom na Okresnej prokuratúre Bratislava V (ďalej len „okresná prokuratúra“) pod sp. zn. 2 Pv 1145/00.

K porušeniu uvádzaných ľudských práv a základných slobôd podľa názoru sťažovateľov došlo v trestnom stíhaní, ktoré začal 27. apríla 2000 vyšetrovateľ okresného úradu vyšetrovania za trestný čin sprenevery podľa § 248 ods. 1 a 5 zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Tr. zák.“), a to na základe oznámenia o trestnom čine, ktoré podal na okresnú prokuratúru 29. decembra 1999 J. R. ako jeden z vkladateľov do spoločnosti SUN, a. s.

Dňa 18. mája 2000 dozorujúci prokurátor okresnej prokuratúry JUDr. J. P. zrušil uznesenie o začatí trestného stíhania zo dňa 27. apríla 2000 ako nezákonné a neopodstatnené. V prvej polovici roka 2000 podali trestné oznámenia na generálneho riaditeľa a predsedu predstavenstva spoločnosti SUN, a. s., viacerí poškodení akcionári spoločnosti SUN, a. s., v dôsledku čoho 16. augusta 2000 vyšetrovateľ okresného úradu vyšetrovania opätovne uznesením sp. zn. ČVS: OUV-337/2000 začal trestné stíhanie vo veci za trestný čin sprenevery podľa § 248 ods. 1 a 5 Tr. zák.

V priebehu rokov 2001 - 2002 poškodení akcionári spoločnosti SUN, a. s., aj niektorí sťažovatelia viacerými podaniami upozorňovali rôzne inštitúcie na nečinnosť orgánov činných v trestnom konaní v predmetnej veci.

Na základe uvedených skutočností sťažovatelia navrhujú, aby senát ústavného súdu Slovenskej republiky po predbežnom prerokovaní ich sťažnosť prijal na ďalšie konanie a po vykonaní dokazovania vyniesol tento náález:

„Základné právo sťažovateľov v 1.-33. rade na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bolo porušené Okresným úradom vyšetrovania policajného zboru v Bratislave V v trestnom konaní č. k. 2 Pv 1145/00.

Okresnému úradu vyšetrovania policajného zboru v Bratislave V v trestnom konaní č. k. 2 Pv 1145/00 Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje konať bez zbytočných prietáhov.

Základné právo sťažovateľov v 1.-33. rade na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bolo porušené Okresnou prokuratúrou Bratislava V v trestnom konaní č. k. 2 Pv 1145/00.

Okresnej prokuratúre v Bratislave V v trestnom konaní č. k. 2 Pv 1145/00 Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje konať bez zbytočných prietáhov.

Sťažovateľom v 1.-33. rade priznáva primerané finančné zadost'učinenie v sume 20.000.000,- Sk (slovom: „dvadsať miliónov slovenských korún“), ktoré je Okresný úrad vyšetrovania Policajného zboru Bratislava V povinný spolu s trovami právneho zastupovania vyplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov JUDr. M. B., advokáta do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Sťažovateľom v 1.-33. rade priznáva primerané finančné zadost'učinenie v sume 10.000.000,- Sk (slovom: „desať miliónov slovenských korún“), ktoré je Okresná prokuratúra Bratislava V povinná spolu s trovami právneho zastupovania vyplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov JUDr. M. B., advokáta do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Sťažovatelia uvádzajú, že postupom orgánov činných v trestnom konaní v štádiu prípravného konania (vyšetrovateľa a prokurátora) došlo k porušeniu ich základných práv v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktoré im garantujú právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov.

Účelom, podstatou a zmyslom práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti sťažovateľov v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (ďalej len „základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov“) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia orgánu verejnej moci. Ťažiskovým pojmom a komponentom tohto základného práva je to, že jeho ochrana sa uplatňuje vo veci účastníka, v jeho záležitosti. Súčasne je ústavný súd toho názoru, že uplatnenie tohto základného práva je spojené len s takou vecou (záležitosťou) účastníka konania pred súdom alebo iným orgánom právnej ochrany, ktorej prejednanie a rozhodnutie je zahrnuté do účelu procesného poriadku, ktorý upravuje postup orgánu verejnej moci pri prejednaní veci účastníka.

Vecou samou v konaní pred okresným úradom vyšetrovania a okresnou prokuratúrou, v ktorom podľa sťažovateľov došlo k porušeniu ich základného práva na

prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, je **trestné stíhanie inej osoby** (iných osôb), než sú sťažovatelia, ktorí majú v tomto konaní postavenie poškodených. Trestné stíhanie sa vykonáva podľa ustanovení zákona č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (trestný poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej aj „TP“). Podľa § 1 prvej vety TP je účelom tohto zákona upraviť postup orgánov činných v trestnom konaní tak, by trestné činy boli náležite zistené a ich páchatelia podľa zákona spravodlivo potrestaní. Iný účel Trestného poriadku nie je výslovne vyjadrený, a preto je vecou samou v trestnom konaní zistenie trestných činov a spravodlivé potrestanie ich páchatel'ov. Podľa § 2 ods. 4 a 5 TP ak tento zákon neustanovuje niečo iné, postupujú orgány činné v trestnom konaní z úradnej povinnosti; musia trestné veci prejednávať čo najrýchlejšie a dôsledne zachovávať občianske práva zaručené ústavou. Orgány činné v trestnom konaní postupujú tak, aby bol náležite zistený skutkový stav veci, a to v rozsahu nevyhnutnom na ich rozhodnutie.

Z uvedeného vyplýva, že zákonným účelom postupu orgánov činných v trestnom konaní nie je prejednanie, rozhodovanie a rozhodnutie o nároku poškodených, ktorý má súkromnoprávnu povahu. Možnosť uplatnenia nároku na náhradu škody v trestnom konaní nie je preto v tomto konaní vecou samou v takom zmysle, ako je to uvedené v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa **jeho vec** verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov. To platí aj pre čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorý ustanovuje o „jeho záležitosti“, čo je synonymum pre jeho vec podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Účel trestného konania, jeho predmet a základné zásady, na ktorých spočíva dosahovanie tohto účelu vylučuje záver, aby poškodení mali právo na to, aby ich vec – nárok na náhradu škody – bola prerokovaná bez zbytočných priet'ahov v trestnom konaní. Prípustnosť uplatniť nárok na náhradu škody v trestnom konaní nie je dôvodom na záver o tom, že v trestnom konaní sa stáva vecou samou nárok poškodeného. Táto možnosť je iba zvýhodnením poškodeného, ktorý za splnenia zákonných podmienok a ak to nebráni účelu trestného konania, môže dosiahnuť uspokojenie svojho súkromnoprávneho nároku, prípadne aj v trestnom konaní. To, že sa táto možnosť nemôže uplatniť na úkor dosahovania účelu trestného konania (§ 1 TP), vyjadrujú viaceré ustanovenia Trestného poriadku (§ 44 ods. 4, podľa ktorého výkonom práv poškodených nesmie byť ohrozený rýchly priebeh

trestného stíhania; § 229 ods. 1, podľa ktorého ak niet podľa výsledku dokazovania pre vyslovenie povinnosti na náhradu škody podklad alebo ak by bolo pre rozhodnutie o povinnosti na náhradu škody potrebné vykonať ďalšie dokazovanie, ktoré presahuje potreby trestného stíhania a podstatne by ho pretiahlo, súd odkáže poškodeného na konanie o občianskoprávných veciach, prípadne na konanie pred iným príslušným orgánom).

Záver o tom, že poškodení v trestnom konaní nemajú postavenie osôb, ktorým po uplatnení nároku na náhradu škody vzniká v tomto konaní základné právo na prerokovanie tohto nároku (svojej veci alebo záležitosti) bez zbytočných prieťahov, podporuje aj to, že táto možnosť podľa Trestného poriadku nevyklučuje, aby poškodení po odstránení zákonnej prekážky litispendencie podľa § 83 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), prípadne ešte pred jej vznikom, uplatnili nárok na náhradu škody v konaní pred občianskoprávnym súdom v rozsahu jeho právomoci podľa § 7 ods. 1 OSP. Žalobu o náhradu škody považuje ústavný súd za účinný právny prostriedok ochrany základných práv a slobôd poškodených a takáto žaloba vymedzuje v občianskom sporovom konaní nárok poškodených na náhradu škody už ako ich vec (ich záležitosť), vo vzťahu ku ktorej už majú garantované základné právo na konanie bez zbytočných prieťahov (čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru).

Z uvedeného vyplýva, že postup orgánov činných v trestnom (prípravnom) konaní, ktorými sú v tomto prípade okresný úrad vyšetrovania a okresná prokuratúra, nemôže byť v žiadnej súvislosti s ústavne garantovaným základným právom na prerokovanie veci (záležitosti) sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorou je nárok na náhradu škody, pretože rozhodovanie o ňom nepatrí k účelu trestného konania a navyše takýto nárok na náhradu škody môžu sťažovatelia ako už ich vec (ich záležitosť) uplatniť aj v občianskom spore. Preto bola sťažnosť sťažovateľov odmietnutá ako zjavne neopodstatnená (§ 25 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov).

Ústavný súd odmietol sťažnosť už po jej predbežnom prerokovaní, a preto nerozhodoval o nároku na primerané finančné zadosťučinenie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. augusta 2002